

۲۰۱۶/۱۰/۲۰

مصطفی عمرزی

تحصیلات عالی در پوهنتون های تاجیکستان و ایران، بسیار ارزشمند نیستند

روزی در دیدار با الحاج نصیر عبدالرحمن (مسئول انتشارات میوند) از ماجرای برایم حکایت کرد که بهتر دیدم دیباچه این کنجکاو شود. آقای عبدالرحمن، کتاب «رویا های پدرم»- نوشته بارک اوباما را از روی نسخه دری ایرانی (چاپ ایران) در کابل منتشر کرده است. آقای عبدالرحمن می گوید، روزی ترجمه دری ایرانی کتاب بارک اوباما را برای عبدالجبار ثابت معرفی کردم که عکس العمل خرنوال پیشین به آن جالب بود. هر چند آقای عبدالجبار ثابت، بعضی اوقات، ظاهراً ناراحت کننده می شود، اما نباید فراموش کرد که او یکی از بهترین مترجمان از زبان انگلیسی و قلم به دست چیره دست است. آقای ثابت پس از مطالعه دری ایرانی کتاب بارک اوباما، با تمسخر، کتاب را به نصیر عبدالرحمن مسترد می کند و یاد آور می شود: نسخه انگلیسی کتاب بارک اوباما، به واقعیت که شامل ماجرا رویای های پدر او بود، اما چاپ ایرانی را ندانستم که از پدر کیست؟ این کنایه و شوخی آقای ثابت، به چه گونه ترجمه ای برمی گردد که ایرانیان از انگلیسی به دری ایرانی، برگردان کرده اند. ما که با کمیت کار فرهنگی ایرانیان، همواره از مفاد و ضرر تورید کتب، نوسان داریم، کمتر دقت کرده ایم که سطح کار فرهنگی در ایران، اگر چیزی در الهیات داشته باشد، با توجه با کیفیت آموزش و پرورش در ایران که در درجه بندی سطح کیفی در جهان بسیار نازل است، همانی نیست که وقتی یک کتاب چاپ ایران را به دست آوردیم، به ذوق بیابیم که مساله را حل کرده ایم. سنگینی ناشی از تداخل سیاسی در امور ایران، از «الف» تا «ی»، در همه امور، به گونه ای ست که ایران گرای، بر محور فارسیسم و پان ایرانیسم، هیچ چیزی را به دور از تحریف، به خورد مردم نمی دهد. صرف نظر از این که انبوه کار در ادبیات، تاریخ و الهیات، وفرت کار فرهنگی آنان را ثابت می کند، اما کسانی که از متن و محتوای نشریات چاپ ایران می دانند، در جایی که فرصت یافته اند- به خصوص مقایسه نسخه های ترجمه و اصل متن، نشان می دهند معیارها و اصول کار فرهنگی در نمونه نشریات ایرانی، هرگز و فی نفسه، رعایت نمی شود. همان گونه که بدون دقت از اصل کار فرهنگی ایران، به مغالطه افتاده ایم، چشم گیری ظاهری رونق اجتماعی در ایران، باز هم ما را به اشتباه می اندازد که گویا آن چه در محور تحصیل و آموزش در ایران صورت می گیرد، همان خطای بصری نیست.

سرزمین ما پس از آفات رژیم های کودتایی، تا کنون که بار دیگر رمقی برای کار مدنی فی نفسه یافته است، متأسفانه اگر در ارایه کمیت، از بازار زده گی در بازاری ترین نوع خدمات بی کیفیت، تعریف بسیار ندارد، در ارایه کار کیفی نیز همان جایگاهی را از دست می دهد که فقط شمه نگرش بر نشریات دهه چهل و پنجاه، نشان می دهد موسسات تحصیلات عالی ما محصلان اروپایی و امریکایی داشته اند که از بورسیه های افغانستان برای ادامه تحصیلات عالی، استفاده می کردند (رجوع شود به نشرات پوهنتون کابل).

نظر به اهمیت و کیفیت تعلیم و تربیه، سالانه بسیاری از نهاد های معتبر جهانی، گزارش هایی تهیه می کنند تا چه گونه گی، جایگاه و سطح کیفیت پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی جهان، با درجه بندی، از مقام اول تا آخر، صفر و زیر صفر، موضوع بررسی روند تعلیم و تربیه را برای توجه بر کاستی های اجتماعی و رفع آلام ناشی از عدم سواد و آگاهی در دستور کار آن نهاد های معتبر جهانی قرار دهد که به بخصوص پیرامون جغرافیای جهان سوم، کار می کنند.

از آن جایی که در چند دهه اخیر، عوامل، عناصر و دست پرورده گان کشور های بیگانه، دشمن و مغرض، به نام های مختلف، مزدوران خویش را وارد سیستم حاکمیت افغانستان می کنند، چنان چه می دانیم نقش تحصیل که تحصیل کرده گان افغان در شوروی، در مصیبت هفت ثور، بسیار دخیل بود و تنظیمیان جهادی، بازیگران مهم دیگر برای تطبیق اجندای کشور هایی شدند که تا فاجعه ۸ ثور، از پیامد آن ها تاکنون، درگیر هزار بلا و مصیب ایم، در این مقال، واقعیتی را تبیین می کنیم که به راحتی، از کنار هوشیاری ما گذاشته است و با ظاهر فریبنده، مجموعه ای را

وارد نظام ما می کند که هر چند افراد معلوم الحال دارد، اما با استفاده از فرصت های فرهنگی و گویا اشتراکات، با امتیاز اسناد تحصیلات عالی، حاکمیت ما را از دورن، آسیب می زنند.

اعضای ائتلافی حاکمیت های پس از طالبان، در جایی که از حزب وحدتی، جمعیتی یا شورای نظاری اند، با فهم این که بقایای طفیلی در نظامی که آهسته آهسته به سوی قانونمندی می رود، در آینده سیاسی- با گذشته های ننگین تنظیمی، شر و فساد و شپشی، هرگز به تضمین حیات ننگین خود قادر نخواهند شد، ظاهراً دسته دسته به مکتب و پوهنتون مراجعه کرده اند و وزارت تحصیلات عالی در حالی که بر اثر تداوم حاکمیت های ائتلاف و معامله، حیثیت عالی ندارد، مجوز و تایید صادر می کند که شماری از جنگسالاران و جانین گذشته، اینک کاملاً حق دارند به عنوان کارشناس، نخبه و اهل دانش، نظام را رونق دهند. در حالی که به کمک کشور های اروپایی، ایالات متحده و شماری از نخبه گان شناخته شده افغان، با بورسیه های آموزشی- به خصوص در اروپا، امریکا و شماری از کشور هایی که تقریباً جایگاه مناسب دارند (ترکیه، عربستان، مالزی) و یا هم معدود بورسیه هایی که از کشور های دارای مکان مناسب در درجه بندی های کیفی اند، هنوز هم مشکل حاد نخبه داریم، افرادی با اسناد تحصیلات عالی، از کشور های تاجیکستان و ایران فشار می آورند تا بدون در نظر داشت سطح کیفیت تحصیلات عالی در تاجیکستان و ایران غافل شویم و بر این گونه شماری از تنظیمیان بی حیثیت و مزدوران ولایت فقیه، دوسیه خیانت و جاسوسی به نفع بیگانه را حجیم سازند.

تعداد زیادی از افراد جمعیت و شورای نظار، با اسناد تحصیلات عالی از تاجیکستان و ایران، در حالی وارد سیستم دولتی می شوند که نوعیت کار آنان، در پائین ترین سطح، نشان می دهد کیفیت کار کسانی که اسناد تحصیلات عالی تاجیکستانی دارند، چه قدر پایین و ناچیز است. فراموش نکنید سطح کیفی آموزش های عالی، فقط با ارایه پروژه های بلبل زبانی و نطق، چنان چه از آخذک هایی آموزش یافته در ایران می بینیم، معیار های کیفیت نیستند، بل یکی از مهمترین شاخصه ها برای درک اهمیت آموزش های عالی، ارایه پروژه های علمی در تمامی علوم بشری می شود؛ یعنی یک پوهنتون عالی در دنیا، یک نهاد مهم برای اختراع، تولید و نشر مهم ترین دستاورد های بشری است که هر ساله در انکشاف اختراعات بشری، جایگاه پوهنتون های امریکایی، اروپایی و کشور های چون جاپان، استرالیا و در جهان سوم- بخصوص پوهنتون های عربستان و ترکیه است. در نمونه هایی از یافته های موسسات تحقیقی معتبر جهان که ضمیمه این نوشتار می کنم، مشاهده می کنید که پوهنتون های ایران، برخلاف تصور ما، از چنان جایگاه پایین، حقیر و صفری ای برخوردار اند که اگر قرار باشد سیستم دولتی افغانستان، بر اساس معیار ها، واجدین تقرر بخواهد، به هیچ عنوان و توجیهی نمی توانیم بر کسانی اعتماد کنیم که از ایران و تاجیکستان، اسناد تحصیلات عالی می آورند. کشور فقیر، عقب مانده و جزو اقمار بلاشک روسی، در تحقیقات، نظرسنجی ها و بررسی کیفی، با درجه زیر صفر، در گزارش های سالانه نهاد های معتبر جهانی- خارج از درجه، یعنی فاقد کمترین جایگاه نیز حساب نمی شود، اما پوهنتون های ایران با کسب مقامات ۳۰۰ الی ۷۰۰، چیز زیادی از مقام زیر صفری تاجیکستان ندارند، یعنی گزارش های نهاد های تحقیقی جهان نشان می دهند، سطح کیفیت در موسسات تحصیلات عالی ایران، در حد بسیار نازل است و هیچ تعریفی ندارد. در زیر به نمونه هایی از گزارشاتوی توجه کنید که بیانگر جایگاه و مقام ایران در ارایه کیفیت تعلیم و تحصیل در جهان می شود. این نمونه ها، بهترین گزارش هایند:

د پانوی شمیره: له ۲ تر ۸

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولی

تغییر موقعیت دانشگاه های ایران در رتبه بندی جهانی

16 ثور ۱۳۹۵:

«نشریه آموزش عالی «تایمز» گزارش سالانه خود در مورد رتبه بندی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی در جهان را برای سال ۲۰۱۶ منتشر کرده است. این گزارش بر اساس بررسی ۸۰۰ دانشگاه در ۷۰ کشور جهان تهیه شده است.

درجه بندی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی از دو جنبه کیفیت آموزشی و اعتبار یا شهرت جهانی آن صورت گرفته است. همچنین، این گزارش نوع منطقه بندی را هم تهیه کرده که شامل رتبه بندی دانشگاه های کشور های آسیایی و دانشگاه ها در کشورهای رو به رشد است.

در رتبه بندی کیفیت آموزشی، سیزده متغیر مورد نظر قرار گرفته است. همچنین، به هر دانشگاهی امتیازاتی از نظر کیفیت تدریس (۳۰ درصد کل امتیازات) نگرش بین المللی (۷/۵ درصد) کسب درآمد از طریق ارتباط با صنایع (۴/۵ درصد)، کیفیت و دامنه تحقیقات (۳۰ درصد) و استناد به عنوان منبع و مرجع (۳۰ درصد) به کار گرفته شده است. ارقامی شامل تعداد دانشجو، نسبت دانشجو به استاد، درصد دانشجویان و پژوهشگران خارجی و نسبت دانشجویان زن به مرد در باره دانشگاه های مورد نظر هم در این گزارش آمده است.

به عنوان نمونه، انستیتوت تکنولوژی کالیفرنیا، که رتبه اول جهانی را از نظر کیفیت به خود اختصاص داده، از حداکثر ۱۰۰ امتیاز کیفی ۹۵/۲ امتیاز را کسب کرده است. امتیازات آن در زمینه کیفیت آموزش، ۹۵/۶ در نگرش بین المللی، ۶۴، در زمینه درآمد از طریق ارتباط با صنایع ۹۷/۸، از نظر کیفیت و دامنه تحقیقات ۹۷/۶ و از نظر استناد به عنوان منبع و مرجع ۹۹/۸ بوده است.

برای دانشگاه علم و صنعت ایران، که بهترین دانشگاه ایران از لحاظ کیفیت شناخته شده، امتیاز کل گزارش نشده، اما در سایر زمینه ها، امتیازات این موسسه عبارت است از ۲۵/۹ از نظر کیفیت آموزش، ۱۲/۲ از نظر نگرش بین المللی، ۶۱/۲ از نظر کسب درآمد از صنایع، ۲۶/۰ از نظر تحقیقات، و ۴۲/۳ از نظر ارجاع به آن.

بر اساس این گزارش، هشت دانشگاه ایران از لحاظ کیفی در میان هشتصد دانشگاه مورد بررسی دیده می شوند. این دانشگاه ها عبارت اند از دانشگاه علم و صنعت و سپس دانشگاه صنعتی شریف (هر دو در درجه ی ۴۰۱ در میان ۵۰۰ دانشگاه اول)، دانشگاه امیر کبیر، دانشگاه صنعتی اصفهان و دانشگاه علوم پزشکی ایران (درجه ی ۵۰۱ در میان ۶۰۰ دانشگاه)، و دانشگاه تهران، دانشگاه خواجه نصیر طوسی و دانشگاه شهید بهشتی (درجه ی ۶۰۱ در میان ۸۰۰ دانشگاه).

دقت کنید که پوهنتون های ایران در تمامی درجه بندی های سطح کیفی، به ترتیب جایگاه های کمتر از ۳۰۰ ندارند. یعنی اگر از شماره یک (مقام اول) آغاز کنیم، پوهنتون های ایران در نمونه ای که ارایه شد از مقام ۳۰۰ تا رقم ۶۰۰، در آخر صف قرار دارند.

«این درجه بندی نسبت به سال گذشته تغییراتی را نشان می دهد. در گزارش سال ۲۰۱۵ نشریه آموزش عالی تایمز، دانشگاه شریف در رتبه ۳۰۱ در میان ۳۵۰ دانشگاه اول مورد بررسی و دانشگاه صنعتی اصفهان در رتبه ۳۵۱ در میان ۴۰۰ دانشگاه جای داشتند. این گزارش شامل دانشگاه های افغانستان و تاجیکستان نیست.»

در حالی که تاجیکستان، حتی جایگاه صفر را هم ندارد، افغانستان ما با بیرون ماندن از چنین گزارش هایی، نوع دیگری از بررسی را ایجاب می کند که طی یک دهه با تجارت موسسات شخصی و پوهنتون های خصوصی، میزان آگاهی های اقبال آموزش یافته در افغانستان، به خوبی از اعتبار تحصیل و آگاهی حکایت می کند. در حالی که جایگاه موسسات تحصیلات عالی ما در تحقیقات سطح کیفی در جهان، تعریف ندارد، توجه کنید که با تجارت پوهنتون های خصوصی که همه روزه در حال گسترش اند، ضیاع اوقات و سرمایه های با تداخل افرادی که با اسناد تحصیلات عالی این نهاد های بی حیثیت، وارد نظام افغانستان می شوند، آینده مدیریت کارا و شایسته سالار در کدام فصل تاریخ کیفی افغانستان، خواهد بود.

چند قبل، وزارت تحصیلات عالی افغانستان که برای اثر تداوم حاکمیت های معامله و انتلاف، کمترین حیثیت و آبرو برای تعیین معیار ها را دارد، با نشر اعلامیه ای، حوزه به اصطلاح علمیه خاتم النبیین را که بعداً به عمد دانشگاه خاتم النبیین نام نهادند، به عنوان بهترین پوهنتون در افغانستان شناخت. این که مزدوران ولایت فقیه از نشر این اعلامیه، چه استفاده هایی می کنند و توسل به آن، توجیهات برای کسب امتیاز سیاسی مهره های آخندی در افغانستان، تا کجا به ریشه های این مملکت صدمه می زنند، از اخبار استقبالاتی پیداست که منتشر کردند. در حالی که پوهنتون امریکایی افغانستان و معدود موسسات خصوصی ای که از سوی افغانان نخبه و تحصیل کرده در امریکا و اروپا،

د پانو شمیره: له ۳ تر ۸

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پادونه: دلېکنی د لېکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رالیرلو مخکې په څير و لولئ

اندکی باعث قناعت از روند کسب آموزش های عالی ما می شوند، شک ندارم که عوامل مزدور در حکومت، با نفوذ در وزارت تحصیلات عالی که در زمان کرسی، چیزی نمانده بود با جاسوس شناخته شده، هاشم عصمت الهی، وزارت تحصیلات عالی افغانستان را به نفع منافع ایران سجل کند، نمایشی را نشان دهند که چه گونه بر اثر سرمایه گذاری های کلان فارسیسم ایرانی در افغانستان، به بخصوص رخنه و نفوذ در پوهنتون ها و مراکز فرهنگی، خالیگاه های فکری ناشی از چند دهه بحران در افغانستان را با افغان ستیزی های بی شرمانه، به نفع خودشان پُر کنند. چنانچه دیدیم، اگر سطح کیفیت پوهنتون های ایران در جهان، زیر صفر است، بدون شک حیثیت چند تعمیر ظاهراً خوش قواره و وابسته به ایران که پُر از اعضای حزب بدنام وحدت، جمعیت، شورای نظار و ستمیان است، در کجای سطح کیفیت قرار دارد که بدون کمترین ارایه پروژه های علمی، فقط ناظر چند سیاست زده ای باشیم که در باب تشیع ایرانی، بلبل زبانی می کنند و فارغان پوهنتون های تاجیکستان، پس از آن که دولت این کشور طی یک دهه اخیر، فارسیسم ایرانی را در تقابل بی شرمانه با اسلام ستیزی، اختیار کرده است، موجوداتی را صادر کنند که اگر فرصت یافتید، دوسیه های فرهنگی فارغان پوهنتون های تاجیکستان در تاریخ، ادبیات و اشتراکات را بخوانید که بی هیچ کمی و کاستی، کاپی فارسیسم ایرانی در جهت پان ایرانیسم است؛ آریاییسم، خراسان بازی، پارسی گرایی و خلاصه تقابل فرهنگی برای زدودن هویت های پشتون ها، ترکنتاران، هزاره گان و اقوامی که به اصطلاح فارسی زبان- از نوع قومی آن نیستند.

متن کار فرهنگی ستمی، تاجیکستانی و ایرانی را بررسی کنید، اگر کمترین شباهت ها بر خلاف مثلث فارسیسم که در پی ایجاد گسست میان افغانان است- یافتید، حاضریم بپذیریم که حضور فارسیسم در منطقه، مغرضانه نیست. «در درجه بندی نشریه آموزش عالی تایمز، موسسه تکنولوژی کالیفرنیا (امریکا) از لحاظ کیفی در درجه اول قرار دارد و پس از آن، دانشگاه آکسفورد (بریتانیا)، دانشگاه استنفورد (امریکا)، دانشگاه کمبریج (بریتانیا)، انستیتو تکنولوژی ماساچوست (ام. آی. تی)، دانشگاه هاروارد، دانشگاه پرینستون (امریکا)، امپریال کالج دانشگاه لندن (بریتانیا)، انستیتوت تکنولوژی زوریخ (سوئیس)، دانشگاه شیکاگو (امریکا)، دانشگاه جان هاپکینز (امریکا)، دانشگاه بیل (امریکا)، دانشگاه کالیفرنیا در برکلی (امریکا)، یونیورسیتی کالج دانشگاه لندن (بریتانیا)، دانشگاه کلمبیا (امریکا)، دانشگاه کالیفرنیا در لاس آنجلس (امریکا)، دانشگاه پنسیلوانیا (امریکا)، دانشگاه کرنل (امریکا)، دانشگاه تورنتو (کانادا) و دانشگاه دوک (امریکا) درجه های دوم تا بیستم را در اختیار گرفته اند.

نسبت به سال گذشته، در بالاترین درجه های این جدول، تغییری روی داده است. در سال گذشته، انستیتوت تکنولوژی کالیفرنیا، همچنان در درجه ی اول بود، اما درجه ی دوم به دانشگاه هاروارد، درجه ی سوم به دانشگاه آکسفورد، درجه ی چهارم به دانشگاه استنفورد و درجه ی پنجم به دانشگاه کمبریج اختصاص داشت.

گزارش سال جاری، دانشگاه ها را از لحاظ «شهرت» و اعتبار بین المللی هم رتبه بندی کرده است. در این رتبه بندی، که شامل یکصد دانشگاه برتر جهان است، دانشگاه هاروارد در درجه ی اول قرار دارد و پس از آن، انستیتوت تکنولوژی ماساچوست، و دانشگاه های استنفورد، کمبریج، آکسفورد، کالیفرنیا در برکلی، پرینستون، بیل، کلمبیا، انستیتوت تکنولوژی کالیفرنیا، دانشگاه شیکاگو و دانشگاه توکیو قرار دارند. این رتبه بندی براساس نظرخواهی صورت گرفته و جنبه «ذهنی» دارد، اما تهیه کننده گان گزارش تاکید دارند که پرسش شونده گان از میان استادان و دانشجویان دانشگاه های عمده ی جهان انتخاب شده اند. هیچ یک از دانشگاه های ایران در این رتبه بندی جا ندارد.

بخش دیگری از گزارش به رتبه بندی دانشگاه های قاره ی آسیا از لحاظ کیفی اختصاص دارد که در سال گذشته (۲۰۱۵) صورت گرفته است. در این بخش، دانشگاه توکیو (جاپان)، دانشگاه ملی سنگاپور (سنگاپور)، دانشگاه هانگ کانگ (هانگ کانگ)، دانشگاه پیکن (چین)، دانشگاه تسینگوا (چین)، دانشگاه ملی سیول (کوریای جنوبی)، دانشگاه علوم و تکنولوژی هانگ کانگ، موسسه ی علوم و تکنولوژی کوریا (جنوبی)، دانشگاه کیوتو (جاپان) و دانشگاه صنعتی نانیانگ (سنگاپور) دیده می شوند.

در رتبه بندی دانشگاه های آسیا در سال گذشته، دانشگاه صنعتی شریف در درجه ی ۴۳، دانشگاه صنعتی اصفهان در درجه ی ۶۱ و دانشگاه علم و صنعت ایران در درجه ی ۶۸ قرار گرفته بودند.

رادیو فردا (بخصوص ی ایران):

«یک فهرست معتبر از ۵۰۰ دانشگاه برتر جهان، در سال ۲۰۱۵، که با عنوان «رتبه بندی شانگهای» شناخته می شود، دو دانشگاه «تهران» و «امیرکبیر» را در خود جای داده است. در صدر این فهرست همچنان دانشگاه هاروارد قرار دارد.

دانشگاه تهران با کسب مقام نخست در میان دانشگاه‌های ایران در جایگاه ۳۰۱-۴۰۰ فهرست قرار دارد. دانشگاه صنعتی امیرکبیر نیز در مقام دوم داخلی و ۴۰۱-۵۰۰ بین‌المللی قرار دارد.

در منطقه ی غرب آسیا، عربستان سعودی، چهار دانشگاه در این فهرست دارد که دانشگاه ملک عبدالعزیز و ملک سعود در رتبه‌های ۱۰۱-۱۵۰ قرار دارند. دانشگاه ملک عبدالعزیز، در یکی از رتبه‌بندی‌های تخصصی، در بخش ریاضیات، در جایگاه ششم جهان قرار گرفته‌است.

اسرائیل با پنج دانشگاه از جمله دو دانشگاه در فهرست ۱۰۰ دانشگاه اول، همچنان وضعیتی به مراتب بهتر از دیگر کشورهای منطقه دارد. ترکیه نیز با یک دانشگاه، دانشگاه استانبول، در رتبه‌ای مشابه با دانشگاه امیرکبیر قرار دارد. در قاره ی آسیا؛ برتری همچنان از آن جاپان است- با دانشگاه توکیو در رتبه ی بیستم. دانشگاه‌های چین نیز برای نخستین بار به صد دانشگاه اول راه پیدا کرده‌اند.

چین- ۴۴ دانشگاه، جاپان- ۱۶ دانشگاه، کوریای جنوبی- ۱۱ دانشگاه، تایوان- ۴ دانشگاه، هانگ‌کانگ- ۶ دانشگاه در این فهرست دارد.

به جز دو دانشگاه در اسرائیل، دانشگاه‌های کیوتو (جاپان)، سین‌هوا (چین)، پیکن، سنگاپور و اوساکا (جاپان) نیز در فهرست ۱۰۰ دانشگاه برتر قرار دارند.

رقابت چندانی در صدر فهرست- میان کشور ها وجود ندارد؛ چراکه ۱۰ دانشگاه برتر یا در ایالات متحده قرار دارند یا در بریتانیا؛ هاروارد، استانفورد و کالیفرنیا- برکلی، از امریکا، اول تا سوم هستند و دانشگاه کمبریج در رتبه ی چهارم قرار دارد. پس از آن نیز ام.آی.تی، پرینستون، آکسفورد، دانشکده ی صنعتی کالیفرنیا، کلمبیا، شیکاگو، بیل و دانشگاه کالیفرنیا قرار دارند.

در مجموع ایالت کالیفرنیا به تنهایی، بدون در نظر گرفتن خود امریکا، وضعیت بهتری از تمام کشورهای جهان در ۳۰ دانشگاه برتر جهان دارد.

چهار دانشگاه از سوئیس، شش دانشگاه از استرالیا، چهار دانشگاه از کانادا، سه دانشگاه از آلمان، سه دانشگاه از فرانسه، سه دانشگاه از سوئد، از جمله دانشگاه‌های دیگری هستند که در فهرست ۱۰۰ دانشگاه برتر سال ۲۰۱۵ قرار می‌گیرند.

یکی از بهترین پیشرفت‌ها در رتبه‌بندی شانگهای از آن دانشگاه بریتانیایی آکسفورد است که توانسته در سال ۲۰۱۶ با سه پله صعود، از رتبه ی دهم به رتبه ی هفتم برسد. این ۵۰۰ دانشگاه مجموعاً از ۳۴ کشور و منطقه ی جهان می‌آیند.

رتبه‌بندی شانگهای از سال ۲۰۰۳ آغاز شده و آمار و تحلیل‌های نسبتاً گسترده‌ای را برای نگارش فهرست خود در نظر می‌گیرد. به گفته وبسایت «رتبه‌بندی شانگهای»، آن‌ها از «معیارهایی عینی» برای نگارش فهرست خود استفاده می‌کنند؛ از جمله شمار کارکنان یا فارغ‌التحصیلانی که برنده ی جایزه‌های نوبل یا نشان فیلیز (جایزه‌ای که هر چهار سال یک بار در جریان کنگره ی اتحادیه ی جهانی ریاضیات داده می‌شود) شده‌اند. از دیگر معیارهای این رتبه‌بندی، مقالات منتشرشده در نشریات «نیچر» و «ساینس» است. این رتبه‌بندی البته منتقدانی نیز دارد؛ از جمله انتقادها به برتری دادن «علوم پایه» بر «علوم انسانی» یا تمرکز بیش از حد بر تحقیقات یا مقالات منتشرشده، به جای کیفیت عمومی یا نحوه ی انتشار آن‌هاست.

برای این که منظور ما از نشر این تحقیق را مکمل کرده باشیم، در زیر پژوهشی تقدیم می‌شود که نشان می‌دهد نوعیت ارایه کار علمی در سطوح آموزش های عالی که بعداً فارغان آن‌ها با اسناد تحصیلات عالی وارد امور مدیریت در نظام می‌شوند، از چه جایگاهی در جهان برخوردار است.

عوام فریبی با تظاهر، از دیگر مشکلات ما افغانان است که وقتی برای تنظیم امور و ساماندهی، توجه می‌کنیم یاد ما می‌رود برای درک محتوا، درون کاوی کنیم و در این زحمت که بسیار مهم است و می‌ارزد، نباید به صرف این که جغرافیای ما در جهان سوم واقع می‌شود، معیارهای ما برای رفع مشکلات، حتماً باید جهان سومی باشند. حداقل رفاه و آسایش در کشور های جهان سوم، صرف نظر از فرهنگ تعلیم و تربیه که باعث نظم عامه و بلند بردن توانایی های فکری می‌شود، مثلاً در ایران، پول نفت، کارساز ترین پدیده است و در بسیاری از کشور هایی که از پول منابع طبیعی، ظاهر آراسته می‌سازند، دومین نقش سازنده، صنعت مونتاز یا خرید سهم برای ایجاد فابریکات و کارخانه هایی ست که با مشاوران خارجی، ظاهراً درجه بندی کشور های جهان سوم را در توضیح کشور های بهتر و پایین تر، عقب مانده و جلو رفته می‌سازد.

سهم ایرانی‌ها در انتشار مقاله‌های علمی تقلبی:

ابراهیم «خندان»

بر اساس گزارشی که در وبسایت نشریه «ساینس» منتشر شده است، بیش از پانزده درصد پژوهشگران ایرانی که مقالات خود را در یک پایگاه مقالات علمی منتشر کرده‌اند، در تنظیم و نوشتن این مقاله‌ها تقلب کرده‌اند. این گزارش حاصل یک تحقیق پوهنتونی بر روی مقالات منتشر شده در پایگاه علمی arXiv است.

این تحقیق نشان می‌دهد که همه کشورها مورد مطالعه کمابیش درگیر مسئله تقلب در مجامع علمی هستند، ولی این پدیده در برخی از کشورها جدی‌تر است؛ به طوری که در بلغارستان بیست درصد پژوهشگران به عنوان متقلب شناخته شده‌اند که چهار برابر نسبت همین پژوهشگران در جاپان (پنج درصد) است.

پایگاه arXiv میزبان مقالاتی در زمینه فیزیک، ریاضی، علوم ریاضی و کامپیوتر است. مقالات منتشر شده در این پایگاه، مقالاتی هستند که محققان پیش از انتشار در نشریات تخصصی به دلایل مختلفی از قبیل نوبت طولانی تا انتشار در مجله اصلی با بهرهمندی از نظرات دیگر همکاران، آن را در این پایگاه منتشر می‌کنند.

از ماه اوت سال ۲۰۱۱ این پایگاه با نصب نرم‌افزار بخصوصی به طور خودکار مقالات منتشر شده در arXiv را با بانک اطلاعاتی خود که شامل مقاله‌های منتشر شده ی پیشین در این پایگاه است، مقایسه و اگر تشابهی بین مقاله‌ها بیابد که نشان دهنده تقلب باشد، نام نویسنده را به عنوان مولف مشکوک به تقلب، نشان می‌دهد. از آن تاریخ تاکنون نام نزدیک به ۶۷۰۰ نفر با حدود ۹۶۰۰ مقاله در این فهرست قرار گرفته است که این تعداد مولف، نزدیک به شش درصد کل مولفان استفاده‌کننده از این پایگاه است.

این نسبت نشان دهنده وضعیت تقلب در انتشار مقاله‌های علمی در همه ی زمینه‌ها نیست و کارشناسان معتقد‌اند که اوضاع از چیزی که آمارهای arXiv نشان می‌دهد، بدتر است. آن‌ها برای این ادعای خود دلایلی نیز دارند. از جمله این که این پایگاه فقط بخش خاص حوزه‌های علوم و فناوری را در برمی‌گیرد و همه رشته‌ها را پوشش نمی‌دهد. دیگر این که همه ی مقالات منتشر شده در مجلات که تعدادشان بسیار زیاد نیز هست، در این پایگاه منتشر نمی‌شوند.

از همه ی این دلایل مهمتر این که این پایگاه فقط به بررسی متن و تشابه‌های متنی توجه می‌کند و نه به محتوا یا حاصل پژوهش و درست یا غلط بودن آن. آن‌ها می‌گویند کنترل متن یک مقاله با نرم‌افزار، ملاک چندان مناسبی برای ارائه ی یک برآورد دقیق از وضعیت تقلب در جهان نیست؛ چون یک مولف با هوش یا مولفانی با زبان مادری انگلیسی به راحتی می‌توانند این نرم‌افزارها را گمراه کنند. از سوی دیگر ممکن است چیزی که به عنوان تقلب آشکار شده، فقط ناشی از یک اشتباه در حین اشاره ی یک مولف به کارهای پیشین خود یا همکاران دیگر باشد.

با این حال و با توجه به تمام این نکات، باز هم آمار منتشر شده می‌تواند نشان‌دهنده ی وضعیت کلی کشورها در زمینه ی تقلب علمی باشد؛ چیزی که بسیاری را در جوامع علمی دنیا، نگران کرده است؛ چون می‌تواند روابط دیگر کشورها در همکاری‌های علمی با کشورهایی که از نظر تقلب وضعیت نامناسبی دارند را با مشکل رو به رو کند و همچنین هزینه‌های غیر ضروری زیادی را به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی تحمیل کند؛ چه برای راستی‌آزمایی و چه برای اعتماد به یافته‌های منتشر شده ی دروغین.

د پانوی شمیره: له ۶ تر ۸

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولی

موقعیت ایران:

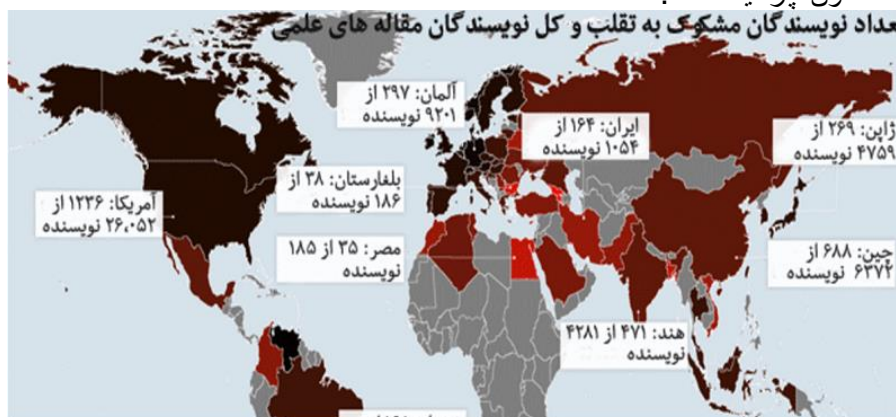
مقاله‌ی منتشر شده در مجله‌ی ساینس، کشورها را از نظر درصد مولفان متقلب، طبقه‌بندی نکرده است و فقط با مشخص کردن ۵۷ کشور که بیش از ۱۰۰ مولف در این پایگاه داشته‌اند، بر روی یک نقشه، وضعیت آن‌ها را نسبت به دیگر کشورها مشخص کرده است. با نگاهی به این نقشه می‌توان دید که با این که ایران بدترین کشور در این زمینه نیست، ولی با این حال موقعیتی نگران‌کننده دارد. از ۱۰۵۴ مولف ایرانی که در پایگاه arXiv مقاله منتشر کرده‌اند، ۱۶۴ نفر به عنوان متقلب، نشانه‌گذاری شده‌اند. به بیان دیگر از هر شش نفر، یک نفر تن به تقلب داده‌است. برای مقایسه می‌توان به آمار کشور آلمان توجه کرد که همین نسبت، یک نفر به‌ازای سی و یک مولف است. در منطقه، ایران و پاکستان در این زمینه جایگاه مشابه دارند و ترکیه و عربستان سعودی تا حدودی عملکرد بهتر از این دو کشور داشته‌اند.

ولی چیزی که کارشناسان حوزه‌ی آموزش عالی و پژوهش در ایران را نگران و آن‌ها را نسبت به این گزارش حساس کرده، این نکته است که برای اولین بار است که گزارشی مستند با ارائه‌ی آمار و ارقام در سطح بین‌المللی در باره‌ی معضل تقلب در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی ایران منتشر می‌شود. گزارشی که بخش کوچکی از مقالات منتشر شده‌ی پژوهشگران ایرانی در پایگاه‌های علمی را در برمی‌گیرد و می‌تواند در نگاهی بدبینانه، بخشی از یک واقعیت بسیار بزرگتر باشد.

به نظر می‌رسد نظر این کارشناسان چندان بی‌جا نباشد؛ چون آن‌ها برای نگرانی خود به شواهدی اشاره می‌کنند که به خودی خود و به تنهایی نیز جای تامل بسیار دارند. مهمترین نکته‌ای که همه نسبت به آن هشدار می‌دهند، وجود مشوق‌های غیر آشکار فراوان و نبود قوانین بازدارنده‌ی جدی در جامعه برای تقلب است. برای مثال در جایی که آشکار شدن تقلب علمی مسئولان کشور تبعاتی را به دنبال ندارد و جدی گرفته نمی‌شود یا به طور علنی نوشتن پایان‌نامه و مقاله‌ی علمی برای دیگران در سطح جامعه تبلیغ می‌شود، نباید انتظار داشت که فقط پانزده درصد مولفان ایرانی دست به تقلب زده باشند.

رشد روزافزون پدیده‌ی تقلب در مجامع علمی کشور از نظر آن‌ها علاوه بر این نکات، به علت گسترش انفجارگونه‌ی آموزش عالی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتورا و نگاه مسئولان به آموزش عالی به عنوان یک بازار پُر سود، نیاز برخی از مسئولان و مدیران حکومتی و دولتی به مدارک دانشگاهی در مقاطع بالا برای توجیه حضور خود در مشاغل و پُست‌هایی که نیازمند دانش تحصیلی بالاست، و ضعف هیات‌های علمی برخی از دانشگاه‌ها؛ نیز هست. آن‌ها معتقد اند که این وضعیت و گزارش‌هایی همانند این گزارش بر روند همکاری‌های علمی ایران با دیگر کشورها اثری نامطلوب خواهد داشت که کمترین آن مشکل تر شدن پذیرش دانشجویان ایرانی در مقطع دکتورا در خارج از کشور خواهد بود یا تشکیک جوامع علمی به نتایج کارهای پژوهشگران ایرانی، که ثبت یک کشف یا اختراع را به نام ایرانیان بسیار مشکل خواهد ساخت.

از نظر آن‌ها برخورد با مسئله‌ی تقلب برای رشد علمی کشور و ارتقا جایگاه ایران در بین دیگر کشورها ضروری است؛ چیزی که در عمل تا به حال اتفاق نیفتاده است. البته مدیران وزارتخانه‌های علوم و بهداشت تا کنون بارها از قصد و نیت خود در برخورد با این معضل اجتماعی سخن گفته‌اند، ولی گویا قرار است در بطن تا اطلاع ثانوی بر همان پاشنه بچرخد که تاکنون چرخیده است.

پایان

د پانو شمیره: له ۷ تر ۸

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
پاډونه: دلپکنی د لپکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

مراجع در تهیه ی این نوشته و تحقیق:

1- http://www.bbc.com/persian/science/2016/05/160505_l03_university_ranking

2-http://www.bbc.com/persian/science/2014/12/141217_plagiarism_arxiv_science_001

3-http://www.radiofarda.com/a/f35_shanghai_ranking_2015/27921365.html

یادآوری:

با توجه بر این که مراجع در تهیه ُ این نوشته و تحقیق، ایرانی اند، برای درک خوب تر خواننده افغان، شماری از کلمات (مانند ژاپن، کره و ...) به گونه ای تعویض شدند که در دری افغانستان، معمول اند.

د پانو شمیره: له ۸ تر ۸

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په څیر و لولئ